

Vergaderjaar 2008–2009

31 447

Besluit tot wijziging van lijst I en II, behorende bij de Opiumwet, in verband met plaatsing op lijst I van oripavine en in verband met plaatsing op lijst II van hallucinogene paddenstoelen

Nr. 3

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 17 september 2008

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport¹ bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal nadere vragen en opmerkingen voor te leggen aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 1 juli 2008 inzake de beantwoording van commissievragen over de AMvB hallucinogene paddenstoelen (31 447, nr. 2). De op 14 juli 2008 toegezonden vragen en opmerkingen zijn met de door de minister bij brief van 17 september 2008 toegezonden antwoorden hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Smeets

Adjunct-griffier van de commissie,
Sjerp

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Kant (SP), Snijder-Hazelhoff (VVD), Ferrier (CDA), ondervoorzitter, Joldersma (CDA), De Vries (CDA), Smeets (PvdA), voorzitter, Van Miltenburg (VVD), Schippers (VVD), Omtzigt (CDA), Koşer Kaya (D66), Willemse-van der Ploeg (CDA), Van der Veen (PvdA), Schermers (CDA), Van Gerven (SP), Wolbert (PvdA), Heerts (PvdA), Zijlstra (VVD), Ouwehand (PvdD), Agema (PVV), Leijten (SP), Bouwmeester (PvdA), Wiegman-van Meppelen Scheppink (CU), Sap (GL) en Vacature (SP).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Van Velzen (SP), Neppéus (VVD), Vietsch (CDA), Uitslag (CDA), Ormel (CDA), Van Dijken (PvdA), Verdonk (Verdonk), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Atsma (CDA), Van der Ham (D66), Aasted-Madsen-van Stiphout (CDA), Gill'ard (PvdA), Smilde (CDA), Langkamp (SP), Vermeij (PvdA), Arib (PvdA), Kamp (VVD), Thieme (PvdD), Bosma (PVV), Luijben (SP), Tichelaar (PvdA), Ortega-Martijn (CU), Halsema (GL) en De Wit (SP).

I. Vragen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de PvdA-fractie

1

Welke redenering ligt ten grondslag aan het antwoord op vraag 3 en vraag 4, waarin wordt gesteld dat als hallucinogene paddenstoelen verboden zullen zijn, er een sterke vermindering aan incidenten plaats zal gaan vinden?

Op dit moment zijn paddo's relatief gemakkelijk te verkrijgen via de smartshops. Door de verkoop van verse paddo's te verbieden, is het straks niet meer mogelijk paddo's te verkrijgen via het reguliere verkoopkanaal. Hierdoor neemt de beschikbaarheid af, waardoor minder mensen paddo's zullen gaan gebruiken. Daardoor zal ook het aantal incidenten verminderen.

2

Is uw verwachting dat er meer heil te verwachten is van een totaalverbod dan van een vergunningstelsel gebaseerd op onderzoek of op andere meetbare en controleerbare gegevens en zo ja, welke onderzoeken heeft u hiervoor gebruikt?

Zoals ik reeds in de brief van 19 oktober 2007 (24 077, nr. 199) heb aangegeven, verwacht ik meer van een totaalverbod dan van een vergunningstelsel. Deze stelling is niet gebaseerd op onderzoeken of op andere meetbare gegevens, maar op het feit dat het gebruik van paddo's per definitie risicovol is vanwege de onvoorspelbare gevolgen van het gebruik.

3

Wilt u motiveren waarom u geen nulmeting wilt laten plaatsvinden, is dit niet bij uitstek een instrument om te controleren of het verbod de werking zal hebben die u er van verwacht?

Aangezien ik er voor heb gekozen de verkoop van verse paddo's te verbieden, heeft een nulmeting geen toegevoegde waarde. Zoals ik reeds in de brief van 1 juli 2008 (31 447, nr. 1) heb aangegeven zie ik geen reden om veranderingen in het gebruik van paddo's in Amsterdam voor en na de inwerkingtreding van het verbod te gaan onderzoeken.

4

In het antwoord op vraag 15 geeft de minister aan zich slechts op de omzetcijfers van de GGD-Amsterdam te baseren, terwijl uit informatie van de Vereniging Landelijk Overleg Smartshops (VLOS) blijkt dat 65% van de omzet in paddo's buiten Amsterdam wordt gemaakt. Zijn er bij de minister geen andere cijfers dan deze bekend? Zo ja, kunnen deze cijfers aan de Kamer worden toegezonden en zo nee, is de minister bereid om bij de overige GGD's te inventariseren in hoeverre zij te maken hebben gehad met incidenten te relateren zijn aan hallucinogene paddenstoelen?

In de brief van 1 juli 2008 (31 447, nr. 1) heb ik bij vraag 15 aangegeven dat de GGD-Amsterdam de stijgende omzet van paddo's in 2007 als de belangrijkste verklaring ziet voor het hogere aantal incidenten in dat jaar. Ondanks het feit dat volgens de VLOS 65% van de omzet buiten Amsterdam plaatsvindt, doen de meeste incidenten zich toch voor in Amsterdam. Zoals ik in de brief van 19 oktober 2007 (24 077, nr. 199) schreef en in de brief van 1 juli 2008 (31 447, nr. 1) in antwoord op vraag 37 heb aangegeven, houdt alleen de Amsterdamse Centrale Post Ambulance Vervoer een registratie bij van ambulanceritten waarbij middelengebruik een rol speelt bij de hulpvraag. De cijfers worden geanalyseerd en gerapporteerd

door de Amsterdamse GGD. Ten behoeve van beantwoording van vragen van uw Kamer in 2007 (nr. 1384, 26 april 2007) heb ik navraag laten doen bij de GGD-en in de drie andere grote gemeenten. Bij deze GGD-en bleken geen ongevallen met paddo's bekend. Ik zie dan ook geen redenen om alsnog bij de overige GGD-en een inventarisatie uit te voeren.

5

Waarop baseert de minister de stelling in het antwoord op vraag 24–25 dat het gaat om een slechts beperkte problematiek en slechts een beperkte markt, heeft u hiervoor onderliggende cijfers beschikbaar?

Het is moeilijk om het aantal smartshops en andere verkooppunten van paddo's precies te bepalen, omdat er geen landelijke registratie wordt bijgehouden. Bij de brancheorganisatie VLOS is slechts een deel van de smartshops aangesloten. Naar schatting van de Voedsel en Waren Autoriteit nam het aantal smartshops toe van 150 in 2000 tot 200 in het voorjaar van 2002. In het voorjaar van 2003 telde Nederland naar schatting zo'n 165 smartshops. Daarnaast zijn er nog enkele tientallen andere verkooppunten van smart products, zoals head- en growshops.

In totaal zijn er dus ongeveer 200 verkooppunten van paddo's in Nederland. Deze cijfers onderschrijven de stelling dat het hier gaat om een markt met een beperkte omvang.

Vragen en opmerkingen van de SP-fractie

6

Deze leden zijn niet tevreden met de antwoorden van de minister bij brief van 1 juli 2008 op de vragen vanuit de diverse fracties over het voorgestelde paddoverbod. Naar de mening van deze leden heeft de minister de vragen niet erg serieus genomen, getuige bijvoorbeeld de antwoorden op vraag 46 en vraag 128. Ook dit zijn serieuze vragen met een doel, die een serieus antwoord verdienen. Het lijkt er op dat de minister geprobeerd heeft zich er makkelijk van af te maken in de hoop het verbod op paddo's zo snel mogelijk in te kunnen voeren. Graag een reactie op deze constatering. Is de minister bereid alsnog serieuze antwoorden te geven?

Ik heb op alle vragen serieus antwoord gegeven. Ik kan mij dan ook niet vinden in deze constatering.

7

Genoemde leden hechten er aan een inhoudelijke discussie te voeren met de minister, want zeker met deze antwoorden zijn de leden in geen enkel opzicht overtuigd van de nut of de noodzaak van de voorgestelde algemene maatregel van bestuur. De leden vertrouwen er op dat de algemene maatregel van bestuur niet in werking zal treden dan na uitdrukkelijke goedkeuring van de Kamer. Met andere woorden, de algemene maatregel van bestuur zou niet in werking moeten treden voordat de Kamer hier een debat over heeft gevoerd met de minister. De leden ontvangen graag deze toezegging van de minister.

Het is aan de Kamer om te besluiten met mij in debat te gaan over de voorgestelde algemene maatregel van bestuur. Ik wacht uw uitnodiging daartoe af. Overigens hebben uw Kamer en ik over het voorgenomen verbod ook tijdens het drugsdebat van 6 maart jongstleden over dit thema nog discussie gevoerd.

8

Deze leden vinden het bovendien vreemd dat de minister de studie van de Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) niet af kan wachten. De leden begrijpen werkelijk de haast niet die de minister nu meent te

hebben met het verbieden van de paddo. Zeker omdat het RIVM een onderzoek gaat uitvoeren naar de risicorangschikking van diverse middelen waarbij ook de paddo wordt betrokken. Kan de minister toezeggen dit onderzoek alsnog af te wachten om een reële risico-inschatting te kunnen maken, niet gebaseerd op (mogelijk foutieve) beeldvorming of om tenminste deze indruk weg te nemen?

Ik heb haast met de invoering van het paddo-verbod om de met het gebruik van paddo's gerelateerde ernstige en soms fatale ongevallen zo veel mogelijk te voorkomen. De studie van het RIVM richt zich op de rangschikking van diverse middelen met betrekking tot risico's voor de gezondheid, de omgeving, etc. maar zal net betrekking tot de risico's van paddo's weinig tot geen nieuwe wetenschappelijke informatie toe kunnen voegen aan datgene wat al in het laatste CAM-rapport is gerapporteerd. Daarin staat immers de laatste stand van zaken.

9

De argumenten die de minister aanvoert om een paddoverbod te rechtvaardigen zijn allerm minst overtuigend. Feitelijk stelt de minister slechts dat hij «meer verwacht van een totaalverbod dan van een vergunningstelsel om incidenten met paddo's in de toekomst tegen te gaan». Kan de minister dit hoofdargument met argumenten onderbouwen? Welk wetenschappelijk bewijs heeft hij dat dit zal werken? Waarom probeert men niet eerst een vergunningstelsel, bijvoorbeeld in de vorm van een pilot, en bijvoorbeeld in een bepaalde regio zoals Amsterdam?

Zoals ik reeds in de brief van 19 oktober 2007 (24 077, nr. 199) heb geschreven, verwacht ik inderdaad meer van een totaalverbod dan van een vergunningstelsel, omdat het gebruik van paddo's per definitie risicovol is vanwege de onvoorspelbare gevolgen. Ook bij een vergunningstelsel is dat het geval. Door de verkoop van verse paddo's te verbieden, is het straks niet meer mogelijk paddo's te verkrijgen via de reguliere verkoopkanalen. Hierdoor zal de beschikbaarheid afnemen, waardoor minder mensen paddo's zullen gaan gebruiken.

10

Met betrekking tot de incidenten vragen deze leden nogmaals, of de minister daadwerkelijk goed kan uitzoeken welke incidenten wel en welke niet aan het gebruik van paddo's kunnen worden toegeschreven. De minister maakt zich er veel te makkelijk vanaf door te stellen dat «het te ver voert om de tot nu toe bekende incidenten toe te lichten», zonder ook maar een poging te wagen tegemoet te komen aan de brede wens van verschillende fracties een reëel beeld te krijgen van de risico's van het gebruik van paddo's. In de beeldvorming, en ook bij de minister, blijft het beeld overheersen dat er vele incidenten zijn geweest, terwijl dit volgens de officiële cijfers niet moet worden overschat. Van enkele incidenten uit het verleden die toegeschreven zijn aan paddogebruik, zoals met de Franse toeriste in maart 2007 in Amsterdam, is komen vast te staan dat deze niet of niet uitsluitend aan paddogebruik zijn toe te schrijven. Is de minister bereid dit beeld recht te zetten? Erkent de minister dat er in totaal in 2007 149 paddogerelateerde ambulanceritten in Amsterdam zijn geweest, waarbij het voor meer dan 90% om buitenlandse toeristen ging en er uiteindelijk slechts in 9 gevallen een kortstondige ziekenhuisopname was? Hoe beoordeelt u deze cijfers, die komen uit een gebied met een relatief onveilige gebruikerssituatie (de toerist in het centrum van Amsterdam)?

In de rapporten van het CAM («Risicoschatting van psilocine en psilocybine bevattende paddenstoelen (paddo's) 2007» en «Aanvullende informatie paddoincidenten in Amsterdam, oktober 2007») is al aandacht

besteed aan de rol van andere drugs bij incidenten (zie ook de beantwoording van vraag 11). In april 2008 verscheen een analyse van de GGD Amsterdam waarin wordt geconcludeerd, dat van alle 149 paddoge-relateerde ambulanceritten in 2007 in 27% van de gevallen sprake was van gecombineerd gebruik van paddo's met andere middelen. Uit deze cijfers bleek opnieuw, dat er in 2007 vooral problemen zijn geweest met buitenlandse toeristen. Hun gezondheid gaat mij net zo aan het hart als de gezondheid van de Nederlandse burger.

11

In antwoord op vraag 20 stelt de minister dat er gevallen bekend zijn van mensen die overlijden door paddogebruik. Hoeveel zijn dit er? Was er in deze gevallen sprake van gecombineerd middelengebruik of slechts het gebruik van paddo's?

Ik neem aan dat u het antwoord op vraag 29 bedoelt. Er zijn inderdaad gevallen bekend van mensen die overlijden na het gebruik van paddo's, al of niet in combinatie met middelengebruik. Het CAM beschrijft in zijn rapport «Risicoschatting van psilocine en psilocybine bevattende paddenstoelen (paddo's) 2007» (p. 27–28) de op dat moment bekende gevallen. In drie gevallen in Amsterdam (twee personen in 2002 en één in 2007) is vrijwel zeker dat het uitsluitend om het gebruik van paddo's ging. Bij het recente overlijden van een inwoner van Den Haag is geen post-mortem onderzoek verricht, maar wijzen de tekenen in de richting van paddogebruik gecombineerd met andere middelen. Als de meeste ongevallen (al of niet fataal) zich voordoen na gecombineerd gebruik van paddo's met andere middelen (vooral met alcohol) dan wil dat nog niet zeggen dat een verbod op paddo's niet terecht is. De praktijk is immers dat gecombineerd gebruik veelvuldig plaatsvindt en dat dit leidt tot zeer riskante gedragingen.

12

Voor een verantwoord gebruik van paddo's is een goede gebruikerssituatie van cruciaal belang, zowel een rustige ontspannen omgeving als de mensen die op het moment van gebruik in de omgeving verkeren zijn van groot belang. Wat vindt de minister van de bewering dat er in heel Nederland kennelijk een veilige gebruikerssituatie kan worden gevonden, met uitzondering van de vele toeristen in het centrum van Amsterdam? Waarom spitsen de voorstellen om de problemen op te lossen zich niet toe op het centrum van Amsterdam?

Uit het feit dat de cijfers over gezondheidsincidenten zich hoofdzakelijk beperken tot Amsterdam kan mijns inziens niet worden geconcludeerd dat in de rest van Nederland een veilige gebruikssituatie bestaat en dat zich daar geen incidenten voordoen, al zal de schaal waarop dit gebeurt in andere steden kleiner zijn dan in de hoofdstad. Het zijn niet alleen toeristen bij wie het gebruik van paddo's tot problemen leidt. Het dodelijke ongeval van begin augustus 2008 in Den Haag is daar het trieste bewijs van. Daarom vind ik een landelijk geldend verbod noodzakelijk.

13

In antwoord op vraag 44 geeft de minister aan dat de wachttijd, zoals Amsterdam overweegt, gemakkelijk te omzeilen zal zijn. Op welke wijze is de wachttijd te omzeilen, hoe dan? Erkent de minister dat dit een goede poging van Amsterdam is iets te doen aan de problemen met toeristen die in een roes, vaak in combinatie met andere middelen in een niet vertrouwd en rustige omgeving, paddo's gebruiken?

Het is goed denkbaar dat mensen paddo's bestellen, kopen en daarna afnemers gaan zoeken. Deze afnemer kan ze dan direct gaan gebruiken. Ik

waardeer het zeer dat de gemeente Amsterdam zoekt naar mogelijkheden om de problemen rondom het paddogebruik te verminderen, maar ik verwacht meer resultaat van een landelijk geldend verbod.

14

Het is te betreuren dat de gemeente Amsterdam de kans niet krijgt om strengere eisen te stellen aan de verkoop van paddo's. De gemeente Amsterdam denkt dat deze regulering maanden tijd kost, en begint hier niet eens aan, omdat men vreest dat het verbod snel zal worden ingevoerd. Waarom steunt de minister de gemeente Amsterdam niet bij deze regulering? Waarom kunnen de Amsterdamse maatregelen, gesteund door de gemeenteraad, niet op zijn minst in de vorm van een pilot worden uitgetest?

Het steunen van een pilot in Amsterdam zou verder uitstel van de invoering van een verbod betekenen. Dat vindt de regering gezien de risico's ongewenst.

15

Deze leden zijn van mening dat de minister zijn ogen sluit voor de risico's die juist aan het verbod op paddo's kleven, getuige het antwoord op vraag 16. Ook in landen waar wel een verbod op paddo's geldt komen incidenten voor (antwoord op vraag 172). De minister lijkt echter het standpunt in te nemen dat met een verbod ook de problemen verdwenen zijn; de verkoop van paddo's zal niet in de illegaliteit verdwijnen want dit is immers strafbaar gesteld? De leden vinden deze opstelling in het geheel niet verstandig, en vragen de minister dringend de risico's die juist aan een verbod kleven (het verdwijnen in de illegaliteit, het plukken van gevaarlijke soorten uit de natuur en het gebrek aan de mogelijkheden voorlichting te geven) wel degelijk serieus te nemen en goed te beoordelen. De voordelen en nadelen van het reguleren (zoals de gemeente Amsterdam voorstelt) moeten worden afgezet tegen de mogelijke voor- en nadelen (zoals de genoemde risico's) die aan een verbod kleven. De leden vragen de minister deze afweging nogmaals expliciet te maken.

In mijn brief van 19 oktober 2007 heb ik mijn argumenten voor een verbod beschreven. Ik verwacht dat de beschikbaarheid van paddo's sterk zal afnemen, en daarmee ook het gebruik en het aantal incidenten.

Vragen en opmerkingen van de D66-fractie

16

Deze leden hebben met gemengde gevoelens kennis genomen van de beantwoording van de vragen inzake de wijziging van lijst I en II, behorende bij de Opiumwet in verband met plaatsing op lijst I van oripavine en op lijst II van hallucinogene paddenstoelen (31 447, nr. 1). Zij menen dat de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport veel vragen erg beperkt heeft beantwoord en daarmee niet overtuigend zijn voornemen inzake het verbod op paddo's heeft kunnen onderbouwen. Daarom hebben deze leden behoefte om aanvullende vragen te stellen en de minister te verzoeken een aantal vragen van ene uitvoeriger antwoord te voorzien. Genoemde leden zijn verbaasd dat de minister met slechts gering gebleken kennis van de markt en de mogelijke gevolgen van een verbod toch overweegt een algeheel verbod in te stellen, en verzoeken de minister te verklaren hoe met zo'n wankel basis tot een dergelijk besluit te komen?

De beweegredenen voor mijn besluit zijn gelegen in de bescherming van de volksgezondheid. Het aantal gezondheidsincidenten, en dat zijn harde cijfers, heeft de afgelopen jaren een stijgende lijn laten zien. Ik ben van

mening dat die trend alleen om te buigen is door een algeheel verbod op de verkoop van paddo's te introduceren. Ik heb mijn beweegredenen bij diverse gelegenheden (brief van 19 oktober 2007, reactie op het BOR-rapport van 16 januari 2008, drugsdebat van 6 maart 2008) aan uw Kamer toegelicht. Het kan niet uitgesloten worden dat er enige verschuiving plaatsvindt naar het gebruik van andere middelen. Mij is echter geen enkele onderbouwde voorspelling bekend van deskundigen die aangeven dat de daarbij te verwachten gezondheidsrisico's groter zullen zijn dan het aantal incidenten bij het huidige beleid of bij een vergunningstelsel. Ik ga er vanuit dat het aantal incidenten bij een verbod afneemt.

17

Kan de minister een nadere uitleg geven over zijn keuze om niet in te gaan op het voorstel van de gemeente Amsterdam om de verkoop van paddo's te verbinden aan strenge voorwaarden en deze te handhaven? Hoe is de correspondentie met de gemeente Amsterdam verlopen? Op welk moment heeft de gemeente Amsterdam de minister geïnformeerd over hun alternatieve plan, en welke overwegingen zijn er met hen over de tafel gegaan?

De burgemeester van Amsterdam heeft mij per brief van 11 september 2007 schriftelijk ter overweging gegeven niet over te gaan tot een landelijk verbod, maar de gemeente te steunen in de ontwikkeling van een vergunningstelsel, in combinatie met preventieve maatregelen, zoals een bedenktijd voor aankoop. In reactie hierop heb ik een telefonisch onderhoud gehad met burgemeester Cohen. In de brief van 19 oktober 2007 (24 077, nr. 199) heb ik u laten weten waarom ik voor een verbod kies in plaats van een vergunningstelsel. Deze argumenten heb ik ook met de burgemeester besproken.

18

Wat voor onderzoek heeft de minister ingesteld naar de lokale omstandigheden inzake verkoop en gebruik van paddo's, alvorens tot zijn besluit inzake paddo's te komen? In hoeverre heeft de minister in aanloop naar de voorliggende algemene maatregel van bestuur bij lokale overheden geïnformeerd naar lokale omstandigheden, naar lokaal beleid en oplossingen? Kan de correspondentie met lokale overheden aan de Kamer worden verzonden?

Ik heb geen onderzoek ingesteld naar lokale omstandigheden en heb hierover evenmin met lokale overheden gecorrespondeerd.

19

De minister stelt dat hij de kritische bejegening van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) inzake het paddoverbod «voor kennisgeving aanneemt». Kan de regering inhoudelijk ingaan op de bezwaren van de VNG? Wat voor contact is er geweest met de VNG in de voorbereiding van de besluitvorming? Kan de regering de correspondentie hierover aan de Kamer ter beschikking stellen?

In reactie op het persbericht van de ministerraad van 25 april 2008 dat de verkoop van verse paddo's verboden zou worden heeft de VNG het standpunt naar buiten gebracht zich af te vragen of een verbod op paddo's uitvoerbaar is gezien de lokale prioritering en capaciteit van de politie en of het in verhouding staat tot de omvang van de huidige problemen en het gevaar voor de volksgezondheid. Dit standpunt heb ik voor kennisgeving aangenomen, aangezien de VNG verder geen contact met mij heeft gezocht over deze kwestie. Inhoudelijk ben ik reeds op de bezwaren van de VNG ingegaan in de brief van 1 juli 2008 (31 447, nr. 1) in antwoord op vraag 52.

20

Wat is het oordeel van de minister over de werkwijze van IrisZorg (verslavingszorg) waar een scala aan preventieve activiteiten en restricties op verkoop van paddo's door smartshops in Arnhem sinds 1997 worden uitgevoerd?

In mijn brief van 1 juli 2008 heb ik op een vergelijkbare vraag geantwoord dat ik de werkwijze van Iriszorg niet ken. Daaraan voegde ik toe dat als de werkwijze van Iriszorg een alternatief geboden zou hebben voor een verbod, ik daarvan ongetwijfeld door deze instelling of andere partijen op de hoogte zou zijn gesteld. Ik heb ten behoeve van dit antwoord navraag laten doen bij Iriszorg. Daar vertelde men dat er geen werkwijze of evaluatie op schrift beschikbaar was.

21

Kan de minister toelichten op welke wetenschappelijke evidentie de verwachting is gebaseerd dat het paddogebruik fors zal afnemen? Heeft de minister ook cijfers uit andere delen van het land, anders dan Amsterdam, waar een verwachting uit op te maken valt?

Mijn verwachting is niet gebaseerd op wetenschappelijke evidentie, maar op het gegeven dat paddo's nu gemakkelijk te verkrijgen zijn via de smartshops. Na de invoering van een verbod zal het niet meer mogelijk zijn paddo's via de reguliere verkoopkanalen te verkrijgen. Hierdoor neemt de beschikbaarheid af en wordt de drempel tot aanschaf verhoogd, zeker voor toeristen in de Amsterdamse situatie. Minder mensen zullen paddo's gaan gebruiken waardoor ook het aantal incidenten zal verminderen. Er zijn geen cijfers uit andere delen van het land beschikbaar, omdat alleen in Amsterdam registratie van drugsincidenten plaatsvindt.

22

Deze leden krijgen de indruk dat het voorgenomen paddoverbod met name is gebaseerd op Amsterdamse gegevens en Amsterdamse omstandigheden. Dit blijkt uit het veelvuldig aanhalen van de GGD-Amsterdam en incidenten die zich in Amsterdam hebben voorgedaan. Dergelijke gegevens en omstandigheden zijn niet vergelijkbaar met andere delen van het land. Kan de minister bevestigen dat de omstandigheden in Amsterdam inzake de vraag, het aanbod en het gebruik andersoortig zijn dan in andere delen van het land?

Het is inderdaad zo dat de meeste informatie over incidenten afkomstig is uit Amsterdam, omdat alleen in deze stad een registratie van drugsincidenten plaatsvindt. Verder wordt het merendeel van het aantal incidenten in verband gebracht met het hoge aantal (buitenlandse, veelal jonge) toeristen dat jaarlijks de hoofdstad bezoekt. Het aanbod van paddo's via smartshops of andere winkeltjes is relatief groot. Het gebruik van paddo's is per definitie risicovol, vanwege de onvoorspelbare effecten van het gebruik, zowel binnen als buiten Amsterdam. Dit gegeven vormt de basis van mijn besluit.

23

De minister erkent in de beantwoording dat incidenten met paddo's een zwaartepunt kennen in Amsterdam. Uit die cijfers blijkt dat incidenten met name toeristen betreffen. Ook de gemeente Amsterdam, de GGD-Amsterdam stellen dit. In antwoord op vraag 144 stelt de minister echter dat hem geen onderzoeken bekend zijn inzake het paddogebruik onder toeristen in Amsterdam. Kan de minister dit onderzoek alsnog uitvoeren?

Het CAM en ook de GGD-Amsterdam geven in hun rapportages verklaringen waarom toeristen een kwetsbare groep vormen voor gezondheids-

incidenten. Toeristen zijn vaak niet goed bekend met de uitwerking van het gebruik en consumeren de paddo's in een voor hen onbekende en vaak onrustige omgeving. Er zijn echter geen specifiek onderzoeken in Amsterdam gedaan naar prevalentie van paddogebruik onder toeristen, motieven voor gebruik, e.d. Een dergelijk onderzoek lijkt mij ook weinig zinvol.

24

Deelt de minister de mening dat het uit het oogpunt van proportionaliteit beter zou zijn om naar een oplossing te zoeken die specifiek de groep die problemen ondervindt «target»? Kan de minister uitvoeriger uitleggen wat zijn oordeel is over de suggestie van de gemeente Amsterdam om een speciaal beleid te voeren op toeristen door een bedenktijd bij aankoop te verplichten? In hoeverre heeft de minister een dergelijke aanpak overwogen in de aanloop tot het huidige besluit?

Bij mijn besluitvorming heb ik alle mogelijke oplossingen de revue laten passeren. Zo ook de oplossingen in de sfeer van groepsgericht maatwerk en de suggestie van de gemeente Amsterdam. Geen van deze oplossingen droeg mijns inziens afdoende bij aan de bescherming van de volksgezondheid, omdat dergelijke verkoopbeperkingen in de praktijk gemakkelijk zijn te omzeilen.

25

De minister stelt dat gebruikers van paddo's die in gezondheidsproblemen geraken zich ook wenden tot een huisarts of tot de afdeling spoedeisende hulp van een ziekenhuis, zowel in Amsterdam als elders in het land en dat deze opnames niet worden geregistreerd. Is de minister bereid om aan deze instanties te verzoeken tot een experiment waarbij deze hulpvraag, gedurende een jaar, wel wordt geregistreerd zodat de juiste cijfers beschikbaar zullen komen?

Het Trimbos-instituut werkt aan de opzet van een incidentenmonitor voor drugs. Zie mijn brief aan uw Kamer van 14 februari 2008 (23 760, nr. 27). Er wordt een pilot voorbereid om eind dit jaar en begin volgend jaar in enkele ziekenhuizen een registratiesysteem te testen. Daarbij zullen ook ongevallen met paddogebruik naar voren kunnen komen.

26

In antwoord op vraag 76 spreekt de minister over «experts», welke zijn dat?

Uit verschillende nationale en internationale mycologische onderzoeken komt naar voren dat het creëren van een nieuwe soort paddenstoel bijzonder moeilijk is.

27

In antwoord op vraag 86 gaat de minister in op het onderzoek van het gerenommeerde Engelse medische tijdschrift The Lancet van maart 2007 waarin twintig roesmiddelen gerangschikt waren naar gevaar. De minister stelt dat het RIVM een vergelijkbaar onderzoek gaat uitvoeren naar de risicorangschikking van middelen, en zal daarbij ook de paddo's betrekken. Is het niet zinnig om dit onderzoek eerst af te wachten, voordat tot een verbod wordt besloten? Kan de minister uitvoerig aangeven waarom hij voor deze volgtijdelijkheid heeft gekozen?

Ik heb haast met de invoering van het paddo-verbod om de met het gebruik van paddo's gerelateerde ongevallen zo veel mogelijk te voorkomen. De studie van het RIVM richt zich op de rangschikking van diverse middelen met betrekking tot de risico's voor de gezondheid, de omgeving,

etc. Over de risico's van paddo's zal de studie weinig tot geen nieuwe wetenschappelijke informatie toevoegen aan datgene wat in het laatste CAM-rapport is gerapporteerd. Daarin staat immers de laatste stand van zaken. De nieuwe studie van het RIVM richt zich op een breed scala aan middelen en zal een bijdrage leveren aan de nieuwe drugsnota die ik uw Kamer tijdens het debat van 6 maart 2008 heb toegezegd.

28

Kan de minister ingaan op het door hem zelf genoemde feit dat de Nationale Drugsmonitor slechts zeer beperkt rapporteert over paddo's? Heeft de minister dan voldoende overzicht van de feiten die een verbod op paddo's rechtvaardigen?

De NDM rapporteert vooral cijfermatige gegevens die gebaseerd zijn op kwantitatief onderzoek en registratiegegevens van de hulpverlening en politie/justitie. Naast de vierjaarlijkse peiling onder scholieren zijn er geen landelijke onderzoeken bekend die het gebruik van paddo's meten. Omdat bovendien paddogebruik niet leidt tot hulpvragen bij de verslavingszorg en paddo's evenmin naar voren komen in politie- of andere criminaliteitsstatistieken, kan de NDM over paddo's weinig melden.

29

De minister haalt in antwoord op vraag 96 een citaat van het CAM-rapport aan dat stelt dat er bij een verbod «een de kans bestaat dat alternatieve middelen gebruikt gaan worden die meer schade aan de volksgezondheid toe kunnen brengen». De minister stelt hierop dat hij vraagtekens stelt bij de grootte van die kans en de omvang van de mogelijke schade, waarover het rapport geen informatie biedt. Is de regering bereid om dit alsnog door het CAM te laten onderzoeken? In vervolg op het antwoord bij vraag 96 laat de minister weten dat hij het middelengebruik laat monitoren door om de vier jaar een peiling te laten uitvoeren onder de algemene bevolking en eveneens om de vier jaar onder scholieren. Hierdoor kan worden nagegaan of en zo ja, welke verschuivingen zich in het middelengebruik voordoen. Acht de minister het niet zuiverder om eerst meer inzicht te krijgen in een verandering van middelengebruik alvorens tot een verbod over te gaan? Is de regering bereid om alsnog door het CAM te laten onderzoeken wat de grootte van de kans van schadelijker middelen gebruik is, en de omvang van de mogelijke schade?

Ik verwacht niet dat het CAM of enige andere onderzoeksgroep kan onderzoeken en voorspellen of, en zo ja, welke verschuivingen en in welke omvang er zullen plaatsvinden voordat het verbod is ingevoerd. Pas ná de inwerkingtreding van een verbod valt uit de peilingen onder de algemene bevolking en onder scholieren af te leiden of er sprake is van een toename in andere middelen en of die toename gerelateerd kan worden aan het verbod op de verkoop van verse paddo's.

30

De minister stelt bij vraag 128 «geen kennis» te hebben van de mogelijkheden van thuisteelt van paddo's. Heeft de minister die kennis inmiddels wel op gedaan? Kan op die grond een verwachting worden gedaan over de mogelijke omvang van thuisteelt, de illegaliteit die hieruit kan voortkomen en de mogelijke handhavingcapaciteit van politie en justitie?

In deze en eerdere vragen wordt een overeenkomst gesuggereerd tussen mogelijke illegale paddoteelt en illegale hennepeteelt, zonder dat daarvoor enige gronden worden aangevoerd. De in de toelichting op het onderhavige voorstel en de in de eerdere antwoorden verschaft informatie over de prevalentie van het paddogebruik in combinatie met de bekende producenten geeft geen aanleiding te veronderstellen dat het thuis

kweken van paddo's, voorzover dit al voorkomt, een verschijnsel is waarover zinvol verwachtingen zoals gevraagd kunnen worden uitgesproken.

31

Kan de minister uitvoeriger ingaan op het risico van thuisteelt van paddo's, of van het plukken in de natuur van paddenstoelen? Op welke wijze gaat c.q. hoe wil de regering werken aan goede voorlichting hieromtrent?

Vooralsnog zijn er geen aanwijzingen dat er na de invoering van het verbod op enige schaal van betekenis thuisteelt van paddo's zal gaan plaatsvinden. Wat betreft het plukken van paddo's in de natuur, daarvan verwacht het CAM dat dit slechts in beperkte mate zal gaan gebeuren, omdat paddo's in Nederland niet erg algemeen voorkomen en dus moeilijk te vinden zijn. Gelet op deze verwachtingen acht ik voorlichting hieromtrent vooralsnog niet nodig.

32

Waarom heeft de minister niet gekozen voor het beperken van de concentratie van de werkzame stoffen in paddenstoelen, waardoor «hardere» paddenstoelen van de markt kunnen worden geweerd? Deze leden verwijzen hierbij naar vergelijkbare discussies over andere «drugs». Bij alcoholhoudende dranken is een wettelijk maximum gesteld aan de aanwezige alcohol, en in de discussie over wiet is in het verleden ook geopperd om te gaan werken met een maximale toelaatbare hoeveelheid THC. Kan de minister ingaan op de suggestie om niet de paddo's in hun geheel, maar slechts de meest zware varianten te verbieden?

Zoals ik reeds heb aangegeven in de brief van 1 juli 2008 (31 447, nr. 1) is de concentratie van de werkzame stoffen in de paddenstoel niet zo relevant, aangezien het effect kan worden gecompenseerd door de hoeveelheid. Als een bepaalde soort minder psilocine bevat dan gemiddeld, dan kun je er meer van eten en heb je toch hetzelfde effect. Daarnaast heb ik ook in de brief van 1 juli 2008 (31 447, nr. 1) aangegeven dat de hoeveelheid werkzame stoffen per paddenstoel kan verschillen. Daarom wijs ik deze suggestie van de hand.

33

Kan de minister ingaan op het feit dat bij de huidige geconditioneerde teelt van paddo's het eenvoudiger is om eisen te stellen aan bijvoorbeeld de concentratie van de werkzame stoffen? Heeft de minister overleg gevoerd met de officiële, legale telers van paddo's om te bezien of er tot een eenvoudige regulering te komen valt van de zwaarte van paddo's? Als de minister dat niet heeft gedaan, is hij daartoe bereid?

Zie het antwoord op vraag 32. Op basis van deze bevindingen heb ik het niet nodig geacht overleg te voeren met de telers van paddo's. Ik ben dat ook niet van plan.

34

Op vraag 121 beantwoordt de minister dat er voor criminaliteit onder kwekers van paddo's geen aanwijzingen bestaan. Hij schrijft: «In tegendeel: het is bekend wie de kwekers zijn en wie de afnemers.». De minister stelt later in de beantwoording dat er geen analyse is gemaakt of onderzoek gedaan naar de verdere effecten van de inmenging van criminelen in de paddokweek bij een verbod op paddo's. Kan de minister deze analyse alsnog doen?

Uit het feit dat er geen analyse is gemaakt, mag worden afgeleid dat hiertoe geen aanleiding is gezien. Daarin is naar aanleiding van de thans gestelde vraag geen wijziging gekomen.

35

De minister stelt voorts bij het antwoord op vraag 117 dat «gezien de geringe prevalentie van paddo's en het feit dat de handhaving vooral langs bestuurlijke weg zal gebeuren er geen extra inspanning van de politie is te voorzien». De leden van de D66-fractie komt dit vreemd voor. De minister stelt immers in het antwoord op vraag 96 dat het hem onduidelijk is wat de precieze effecten zijn van een paddoverbod, en welke alternatieven de gebruikers dan gaan kiezen. Het ligt in de rede dat paddogebruikers zich (behalve tot cannabis) zullen wenden tot illegale teelt en handelaren van paddo's, en/of een alternatief zoeken in andere illegale drugs. Rond deze drugs bestaat een crimineel circuit, met zwart geld en alles wat daaruit voortspuit. Kan de regering aangeven welke directe maar ook bovengenoemde indirecte gevolgen een paddoverbod mogelijk kan hebben, en welke politiecapaciteit hierbij is gemoeid?

Voor de aanname dat het in de rede ligt dat paddogebruikers zich (behalve tot cannabis) zullen wenden tot illegale teelt en handelaren van paddo's en/of een alternatief zoeken in andere illegale drugs zijn geen aanwijzingen. Gezien de geringe prevalentie van paddo's en gezien het feit dat de handhaving vooral langs bestuurlijke weg zal geschieden is het niet reëel te veronderstellen dat de directe dan wel indirecte gevolgen van een paddoverbod dusdanig zullen zijn dat zij extra politiecapaciteit vergen.

36

Kan de minister dieper ingaan op de mogelijkheden om de Warenwet, waardoor voldaan moet worden aan alle regels van levensmiddelen (o.a. etikettering), verder aan te scherpen? Mocht de regering alsnog afzien van een verbod op paddo's, welke aanscherpingen van de Warenwet zijn dan mogelijk om te komen tot een meer gereguleerde verkoop, met inbegrip van een leeftijdsgrens?

Zoals ik reeds in de brief van 1 juli 2008 (31 447, nr. 1) heb aangegeven biedt de Warenwet onvoldoende mogelijkheden om de verkoop van paddo's zodanig te reguleren dat de risico's en de kans op incidenten die verbonden zijn aan het gebruik van paddo's kunnen worden gereduceerd. Ook biedt de Warenwet geen mogelijkheid een leeftijdsgrens te stellen voor de verkoop. De regering is niet voornemens af te zien van het verbod op de verkoop van verse paddo's.

37

Bij vraag 160 stelt de minister dat het «niet relevant» is om te komen tot het maximeren van de concentratie van psilocine in paddo's omdat «je er meer van kan eten en je toch hetzelfde effect hebt». Kan de minister verder ingaan op dit argument? Vloeit hieruit dan niet voort dat reguleren van sterkere alcoholische dranken ook «niet relevant» is omdat mensen ook meer lichtere alcoholische dranken kunnen drinken en daardoor hetzelfde effect optreedt?

Zoals ik reeds bij vraag 32 antwoordde is de concentratie van de werkzame stoffen in de paddenstoel niet relevant, aangezien het effect kan worden gecompenseerd door de gebruikershoeveelheid. Als een bepaalde soort minder psilocine bevat dan gemiddeld, dan kun je er meer van eten en heb je toch hetzelfde effect. Daarnaast heb ik aangegeven dat de hoeveelheid werkzame stoffen per paddenstoel kan verschillen. Dit is niet te vergelijken met alcoholhoudende drank. Bij alcoholhoudende drank is er namelijk sprake van een ander consumptiepatroon van een product

waarvan bovendien duidelijk op de verpakking is aangegeven hoeveel alcohol het bevat. Zoals reeds is aangevoerd leidt het gebruik van paddo's tot onvoorspelbaar gedrag. Dit heeft o.a. te maken met het feit dat de effecten van de werkzame stof zich pas na enige tijd manifesteren én met het feit dat de meeste gebruikers een bepaalde hoeveelheid ineens consumeren. Als de trip eenmaal is begonnen, kun je de ingenomen hoeveelheid niet meer veranderen. De meeste gebruikers nemen niet ieder kwartier een nieuwe paddo, net zolang tot het gewenste effect bereikt is. Bij alcoholhoudende drank is dat wel het geval. Door het verschil in consumptiepatroon zijn de effecten van alcohol beter merkbaar en dus beter te corrigeren, indien nodig.

38

Bij vraag 164 stelt de minister dat het lastig is om de hoeveelheid werkzame stoffen die er in een paddenstoel zitten te controleren. Hij stelt dat het «hier een natuurproduct» betreft. Genoemde leden zijn van mening/stellen dat de thans geconsumeerde paddo's vooral in fabrieksmatige omstandigheden worden geteeld, waardoor er wel degelijk mogelijkheden zijn tot regulering van de maximale hoeveelheid werkzame stof. Op welke wetenschappelijke basis kan de minister stellen dat het maximeren van de werkzame stof onder de huidige geconditioneerde omstandigheden van de teelt niet mogelijk is? Wil de minister dit verder laten onderzoeken?

Aangezien de hoeveelheid werkzame stof per paddenstoel kan verschillen is het praktisch gezien niet mogelijk om van iedere paddo apart vast te stellen hoeveel psilocine of psilocybine erin zit. Bovendien kan het niet worden uitgesloten dat de hoeveelheid werkzame stof verandert als de paddo eenmaal in de bakken van de smartshop staat om verkocht te worden. Aangezien het hier een vers product betreft, ontwikkelt de paddo zich tot het moment dat hij verkocht wordt. Regulering van de maximale hoeveelheid werkzame stof tijdens de teelt biedt dus onvoldoende zekerheid.

39

Kan de minister alsnog ingaan op vraag 165. Hoe verhoudt deze foutmarge zich tot het vaststellen van het alcoholpercentage in alcoholhoudende dranken?

In de brief van 1 juli 2008 (31 447, nr. 1) schreef ik dat ik dat niet weet. Daarin is geen verandering gekomen.

40

Kan de minister alsnog verder ingaan op vraag 175. Welk effect verwacht de minister van zijn voorstel op de zoektocht van jongeren en jongvolwassenen naar bewustzijnverruiming?

In de brief van 1 juli 2008 (31 447, nr. 1) heb ik reeds aangegeven dat ik daar geen uitspraak of voorspellingen over kan doen. Daarin is geen verandering gekomen.

41

De minister stelt in de beantwoording van vraag 178 dat het risico van andere planten die een trip kunnen veroorzaken lager is, omdat ze niet in een «bepaald verkoopkanaal» worden aangeboden. Sluit de minister uit dat deze planten alsnog een verkoopkanaal vinden? Indien dit zou gebeuren, zijn de te verwachten vergiftigingseffecten van deze middelen dan groter of kleiner dan van paddo's?

Het valt niet uit te sluiten dat er planten vanwege (vermeende) hallucinogene effecten zullen worden aangeboden via bepaalde verkoopkanalen.

Afhankelijk van de soort is het daarbij te verwachten effect op de volksgezondheid groter of kleiner dan van paddo's.

42

Is de minister alsnog bereid om persoonlijk met de Vereniging Landelijk Overleg Smartshops (VLOS) in overleg te treden?

Zoals ik al in de brief van 1 juli 2008 (31 447, nr. 1) aan uw Kamer schreef hebben ambtenaren van het ministerie van VWS diverse overleggen met de Vereniging Landelijk Overleg Smartshops (VLOS) gevoerd en mij daarover geïnformeerd. Ook heeft de VLOS mij schriftelijk geïnformeerd over haar standpunten. Ik zie dan ook geen reden om alsnog met de VLOS in overleg te treden.

43

Waarom heeft de regering afgezien van steun aan een tijdelijke verdergaande gereguleerde verkoop van paddo's in de zomermaanden 2008? Deze regulering zou met name voor de kwetsbare groep van toeristen effect kunnen hebben. Had, nog los van het voorgenomen algeheel paddoverbod, een tijdelijke strengere regulering niet gepast in een pragmatisch beleid van «harm reduction»?

In de brief van 19 oktober 2007 (24 077, nr. 199) heb ik de Kamer reeds laten weten waarom de regering heeft afgezien van regulering van de verkoop van paddo's. Daarin schreef ik onder meer dat verbetering van de voorlichting en meer regulering van handel en verkoop onvoldoende effect zullen sorteren om een veilige gebruikssituatie te garanderen. Ik verwacht meer van een verkoopverbod om de beschikbaarheid van paddo's te doen afnemen, en hiermee het gebruik en het aantal incidenten te verminderen.

22070827190

Vragen van het lid Van der Ham (D66) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over het alsnog op korte termijn reguleren van paddos (ingezonden 11 augustus 2008).

1

Bent u bereid alsnog en spoedig in overleg te treden met de stichting Vlos, de vertegenwoordigers van smartshophouders, om met hen tot afspraken te komen rond regulering van de verkoop, zoals al eerder gesuggereerd, en die regulering in ieder geval toe te passen tot het debat in de Kamer over de wettelijke status van paddos? Deelt u de mening dat dit een bijdrage kan leveren aan «harm reduction»?

In mijn brief van 1 juli 2008 (31 447, nr 1) aan uw Kamer, en in mijn antwoord op de op 14 juli toegezonden vraag 42 van de fractie van D66, schreef ik geen reden te zien om alsnog met de VLOS in overleg te treden. Ik zie ook nu geen aanleiding op dat standpunt terug te komen. Teneinde paddogereleerde incidenten zoveel mogelijk te voorkomen, heb ik haast met de invoering van het paddoverbod en ik hoop dan ook dat ik op korte termijn de betreffende Amvb voor advies aan de Raad van State kan indienen. Zoals ik in mijn brief van 19 oktober 2007 schreef, ben ik van mening dat meer regulering onvoldoende effect zal hebben op vermindering van het aantal incidenten en ik ben dan ook niet bereid naast het wettelijke traject een reguleringstraject in gang te zetten. Het is mij niet bekend wanneer een debat in de Kamer over de wettelijke status van paddos zal plaatsvinden.